

en vroeg zich zelf steeds af, of er toch nog geen redding mogelijk was geweest, indien hij anders had gehandeld. Rechtmatig boos is hij op zijn ziend-blinde collega's en vinnig wordt hij tegen „den wijzen Griek” BOISSEAU, die aanmerking maakt op het woord „diphtherie”, doch zelf slechts een schrijftafel-patholoog is.

De vertaling is vloeiend. Jammer, dat de uitgevers het boek niet versierd hebben met een portret van BRETONNEAU. Dat is iets, waarnaar bij de lezing van dit medische epos ons verlangen uitgaat.

CORNELIA DE LANGE.

Dr. R. PEARL, *The Biology of Population Growth*. London, WILLIAMS and NORGATE. 1926. Prijs f 6.85.

In dit boek heeft PEARL, de statisticus-bioloog der „School of Hygiene” te Baltimore, getracht den biologischen ondergrond van den bevolkingsgroei te benaderen, welken hij eerst langs den weg der mathematiek had bestudeerd. In een reeks van krommen wordt thans aangetoond hoe dezelfde asymptotische kromme te voorschijn komt, wanneer men een kolonie van gistcellen, een vliegenbevolking in het laboratorium, of een populatie van menschen beschouwt. De halve liter-wereld van *Drosophila* in het laboratorium (de vliegen worden in flesschen gekweekt) is wel een eenvoudiger wereld dan de onze, maar de verwezenlijking voor geboorte en dood speelt er een overeenkomstige rol — aldus PEARL (bldz. 18). Worden verschillende populaties van menschen vergeleken, dan blijkt het verloop der kromme zóó standvastig te zijn, dat zelfs immigratie en emigratie er geen invloed op hebben, mits het een groote bevolking betreft. Reeds BENJAMIN FRANKLIN heeft in 1751 in een scherpzinnig geschrift op dit laatste verschijnsel gewezen.

PEARL heeft in het bijzonder in dit boek een studie gemaakt van de bestaande demographische gegevens (sedert 75 jaar) omtrent de inheemsche bevolking van Algiers na den aanvang der Fransche overheersching. Deze bevolking van Arabieren en Berbers, die in 1921 reeds meer dan 4924000 zielen bedroeg, zou naar berekening bij voortdoring der huidige condities maximaal 5.3 millioen kunnen bereiken, dus bijkans in het einde van de cyclus zijn — tenzij mogelijkheden geschapen worden, welke op het oogenblik de bodem van het land niet verwachten laat. Want ook deze inheemsche bevolking volgt in haar ontwikkelingsgang de zelfde asymptotische kromme.

De waarneming dat de kromme zich in den tijd verhoudt als die van bevolkingen elders ter wereld — niettegenstaande sterfte- en geboortecijfer niet onder invloed van hygiënische maatregelen en van kunstmatige geboortebeperving staan, — bewijst hoe noodzakelijk de studie van den biologischen achtergrond dezer verschijnselen is.

Onderzoek bij verschillende levende wezens (gist, *Drosophila* vliegen, hoenders, menschen) wijst op een negatieve correlatie tusschen de dichtheid der bevolking en het reproductievermogen. Dit kan bij den mensch niet samenhangen met een slechtere voedsel-

voorziening in dichter bevolkte centra (het tegendeel is dikwijls het geval), doch met andere, nog voor een groot deel onbekende factoren van oeconomischen en psychischen aard. Dat in de menschen-populatie een omgekeerde correlatie tusschen weelde en kinderaantal bestaat, wordt opnieuw door PEARL aan de hand van tal van gegevens bevestigd. Dit openbaart zich niet slechts in het geboortecijfer, doch ook, zooals een enquête aan het licht bracht, eveneens in den graad van sexueele activiteit in verschillende bevolkingslagen.

Iedere bevolking heeft dus volgens PEARL haar biologisch noodzakelijk maximum, dat echter door het menschelijk vernuft en door het groote adaptatievermogen van den mensch wellicht voor verschuivingen vatbaar is.

M. A. VAN HERWERDEN.

Recent Advances in Medicine (clinical, laboratory, therapeutic), door G. E. BEAUMONT en E. C. DODDS. 3e uitg. Londen, J. & A. CHURCHILL. 408 bldz. Prijs 12 sh. 6 d.

Uitgaande van de overweging, dat in de laatste jaren de methodes van onderzoek en van behandeling, die in de interne kliniek en op het klinisch laboratorium voor toepassing in aanmerking komen, belangrijk zijn uitgebreid, achtten de schrijvers het voor enkele jaren gewenscht, deze nieuwe methodes van onderzoek in een practischen vorm te vereenigen. Als resultaat van hun streven verscheen in 1924 de eerste druk van bovengenoemd werk. Bij de keuze der te beschrijven methodes hadden de schrijvers zich hierin beperkt tot die, welke bij de diagnostiek en behandeling van patiënten, in een algemeen ziekenhuis verpleegd, in aanmerking konden komen. Dat dit boek bij de medische studenten en geneeskundigen, van de laatste waarschijnlijk vooral ook bij hen, die geen gelegenheid hebben gehad, de ontwikkeling der vele nieuwe methodes van onderzoek te volgen, een gunstig onthaal gehad heeft, mag afgeleid worden uit het feit, dat binnen 2 jaren een 3de druk van dit practische werk is verschenen. In dezen 3den druk is ook melding gemaakt van verschillende onderzoekingsmethodes en wijzen van behandeling, die in de laatste 2 jaren zijn uitgewerkt (o.a. cholecystogram, lipoïdol-inspuiting voor diagnostische doeleinden). Het geheel maakt een zeer degelijken indruk. Het boek is verdeeld in 17 hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk wordt in het algemeen de waarde besproken der later te beschrijven methodes, en hun practische toepassing medegedeeld. In de volgende hoofdstukken worden vele nieuwe methodes van functioneel onderzoek der verschillende organen en de bepaling der grondstofwisseling besproken en daarnaast ook vele nieuwere wijzen van behandeling van ziekten op practische wijze beschreven (diëetregeling bij diabetes mellitus, behandeling van maag- en darmulcus, therapie van hartziekten e. d.).

Ook de verschillende nieuwere immuniteitsreacties worden duidelijk toegelicht. De laatste hoofdstukken zijn gewijd aan het cerebrospinaalvocht en de nieuwe methodes voor onderzoek van bloed en urine; het morphologische bloedonderzoek is hierbij echter